

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון מ"ג - פרשת לך לך תשפ"ה

יום ראשון כל אחד יכול!

'וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם, לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ, וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, וּמִבֵּית אֲבִיךָ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵרָאָה.'

בפסוק הזה יש לכאורה כמה כפילויות: 'לך לך', מספיק לומר 'לך'.

'מאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אֲבִיךָ', ברור שאם אדם יוצא מהארץ שלו, הוא יוצא גם מהמולדת שלו ומבית אביו.

מִן 'אביר יעקב' מסביר בספרו 'מחשוף הלבן', שהקב"ה רצה להוציא מלבו של אברהם אבינו שלוש מחשבות לא טובות, שהיו עלולות להחליש אותו בעבודת ה', ולומר לו שהוא לא ראוי להיות ראש האומה הנבחרת, ולא ראוי שעליו תשרה הקדושה.

המחשבה הראשונה שהיתה יכולה להחליש אותו היא הארץ שבה הוא גדל, ארץ טמאה מלאה בעובדי אלילים בפרהסייה. המחשבה השנייה היא האמא שהולידה אותו שלא בקדושה, בזמן טומאה, כמו שמאריך בזה רבנו האר"י הקדוש. והמחשבה השלישית היא מה שגדל בבית אביו שהיה מוכר פסלי עבודה זרה.

ועל זה בא הקב"ה לומר לו שלא יפחד מכל הדברים האלו, כי מי שרוצה להתקרב לקדושה, לא מסתכלים על המקום שממנו הוא בא, ולא על שאר התנאים הסביבתיים, אלא רק על מה שהוא רוצה. ואם הוא רוצה להתקרב לה', הוא יצליח.

וזה מה שאמר לו הקב"ה **'לך - לך - לך'**, ותסתכל רק על הזכות של 'עצמך', ולא על 'ארצך' הארץ הטמאה שבה גדלת, ולא על 'מולדתך' על זה שנולדת שלא בקדושה, ולא על 'בית אביר' שגדלת בבית של מוכר עבודה זרה, אלא רק על **'לך'** על עצמך, על זה שאתה רוצה להתקרב לקדושה, ואם כן בוודאי

אשר אראך, אל הארץ העליונה, אל הקדושה, ולא אתחשב בכל הפיתויים והניסיונות שנועדו לייאש אותי.

אמנם, גם אחרי שהאדם אומר את זה ליצר הרע, היצר עדיין מנסה לייאש אותו, ואומר לו שאם הוא לא ייחנה מהעולם הזה, הוא יישאר ללא חברה, וגם ייראה מוזר שהוא לא הולך כמו ההורים שלו. ובכלל הוא לא יצליח להתנתק מטבע הגוף.

על זה ממשיכה התורה ואומרת שלא יפחד מזה, **'ואעשך לגוי גדול'** שיהיו לו הרבה אוהבים, **'ואברכך'** שיהיה לו סיוע מיוחד מהקב"ה להתגבר על טבע הגוף, **'ואגדלה שמך'** שכולם יעריכו אותו ויתגדל שמו בעולם.

יום שלישי אדם יכול להיות מלאך

המשנה באבות אומרת: הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. מאין באת מטיפה סרוחה, ולאן אתה הולך למקום עפר רימה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

שלושת הדברים האלו, יכולים למנוע את האדם מעבירה כמו שאומרת המשנה, אבל בהסתכלות לא נכונה, הם יכולים לייאש את האדם, שיאמר לעצמו: "הרי אני בא מכלום, ואני גם הולך להיות כלום, ואם כן אני גם לא שווה כלום, ואין שום חשיבות לתורה ולמצוות שלי".

כותב על זה מִן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שאין לאדם לחשוב כך, אלא צריך לדעת שאפילו שבא מטיפה סרוחה ועתיד ללכת לעפר, זה לא אומר שהוא לא שווה, כי אם הוא ישמור את התורה והמצוות, אז בשעת תחיית המתים הוא יתעלה למדרגה יותר

תצליח ותוכל להגיע **'אל הארץ אשר אראך'** ושם תחול עליך הקדושה **'ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך'**. כל מי שרוצה להגיע אל הקודש צריך לדעת את זה, בשמים לא מסתכלים על הבית שבו גדל, או על כל שאר הדברים שמסביבו, אלא רק על מה שהוא, על מה שהוא רוצה, על מה שהוא עושה.

יום שני

הקריאה לכל אדם

'וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם, לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ, וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, וּמִבֵּית אֲבִיךָ, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵרָאָה.' הפסוק ממשיך ואומר, אם תעשה את זה, אז **'ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה'**.

מזה יש ללמוד, שבשביל שאברהם אבינו יקבל את כל הטובות הגדולות מהקב"ה, הוא היה צריך להתרחק מכמה דברים [שיפורטו בהמשך].

מִן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מוסיף, שלא רק לאברהם אבינו נאמרו הדברים הללו, אלא הם אמורים גם לכל מי שרוצה להתקרב לקדושה, וכך מרומז בפסוקים:

'וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם, 'אַבְרָם' זֶה 'אַב-רם' מִי שְׂרֹצָה לְהִתְרוֹמֵם' ולעשות את רצון 'אבינו' שבשמים, אומר לו הקב"ה **'לך לך מארצך' תתרחק מהפיתויים של היצר הרע שאומר לך ליהנות מ'הארץ' - מהעולם הזה.**

'וממולדתך', תתרחק גם מטבע הגוף החומרי שרוצה את תאוות העולם הזה, וגם תתרחק **'מבית אביר'** מהטענה שהיצר הרע טוען לפעמים לאדם שהוריו לא היו צדיקים, 'אתה לא יכול להתקרב לקדושה בגלל שההורים שלך אינם כשרים, ובכלל למה לך להיות יותר צדיק מההורים שלך, תעשה מה שהם עושים'.

ועל כל הטענות האלו אדם צריך להגייד ליצר הרע: לא! אני אלך **'אל המקום**

גדולה מהמלאכים, וגם כבר בעולם הזה הוא יכול להתקדש ולהגיע למדרגת המלאכים.

וכך מרמז בפסוקים: **'ויאמר ה' אל אברהם'**, זה מי שרוצה לעבוד את ה', **'לך לך'** מהנאות העולם הזה. ואם יסיתך היצר, תאמר לעצמך **'מארח'** - הרי אתה עתיד לחזור להיות עפר, **'וממולדתך'** - תראה מאיפה נולדת מטיפה סרוחה, **'ומבית אביך'** - תזכור את אביך שבשמים שאתה עתיד ליתן את הדין לפניו.

אבל אל תתייאש בגלל זה, כי הקב"ה מבטיח למי שיעשה את זה **'ואעשך לגוי גדול'** - שיוכל להגיע למדרגת המלאכים כבר בעולם הזה, **'ואברכך'** - בתחיית המתים שיהיה יותר גדול ממלאכי השרת, **'ואגדלה שמך'** - זו הנשמה שתזכה לשבת לפני הקב"ה ולהנות מזיו השכינה.

יום רביעי שמות יצר הרע

הגמרא אומרת שליצר הרע יש שבעה שמות: **'רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, וצפוני'**, וכל אחד מן השמות מרמז על כך אחר, ותחבולה אחרת שיש לו בשביל לפתות את האדם.

מין 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מרמז כמה מהשמות והתחבולות של היצר בפסוקים שמדברים על מלחמות המלכים:

'ויהי', זה לשון צער בכל מקום, מרמז על המלחמה הקשה עם היצר הרע, **'בימי אמרפל מלך שניער'**, 'שנער' נוטריקון 'שהוא נער', רמז לימי הילדות והבחירות, שהיצר הרע מנסה אז להכשיל את האדם, ולגרום לו 'ליפול', שזה נגד השם 'מכשול'.

'אריון מלך אלסר', זה נגד השם 'אבן', שהיצר גורם לאדם להקשות את הלב כמו אבן, ולא לשמוע לדברי מוסר, ובגיל העשרים שהאדם כבר גודל, היצר אומר לו 'אלסר' נוטריקון 'אל מוסר', שלא ישמע למוסר.

'כדרלעמר מלך עילם', זה נגד השם 'רע' שזה עיקר הכח של היצר הרע, שלכן נקרא בפי הכל 'יצר הרע', 'ולא יצר האבן' או 'יצר המכשול', כי זה עיקר הכח שלו - 'רוע', ו'כדרלעמר' עולה

בגימטריא 'יצר הרע' [חמש מאות ושבעים], והוא 'מלך עילם', שבשיא הכוחות של האדם, במקום לעסוק בתשובה בתורה ובמצוות, הוא אומר לו 'עילם', שיעסוק רק בענייני ה'עולם', ולא יחשוב על העתיד ועל העולם הבא. ואם חלילה היצר הצליח, והאדם לא התעורר בכל הזמנים האלו לתשובה, אז **'תדעל מלך גוים'**, כנגד שם 'ערל', שהיצר כבר מנסה לפתות את האדם להמיר ח"ו את הדת, ולכפור רחמנא ליצלן בקב"ה, שזה מרומז ב'תדעל', אותיות 'על דת', שמנסה להעביר אותו מהדת ולהיות ככל ה'גויים' ה' ישמרנו.

יום חמישי הרכוש האמיתי

כאשר בני ישראל היו במצרים, הם פרו ורבו בצורה לא טבעית בכלל, כמו שכותבת התורה בחומש שמות 'ובני ישראל פרו וישרצו ויברכו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם'. וכבר נחלקו רבותינו התנאים במדרש איך היה ריבוי הילודה, יש אומרים ששה בכרס אחד, ויש אומרים שישים בכרס אחד.

מין 'אביר יעקב' מפרש בספרו דורש טוב (דרוש לשבת הגדול) מדוע הקב"ה עשה כך שיהיה ריבוי כל כך מהיר ולא טבעי, כדי שכבר יוכל לתת לישראל את התורה, שאת התורה אי אפשר לתת לישראל לפני שיש להם שישים ריבוא אנשים בגוף גשמי, בגלל שלתורה יש שישים ריבוא פירושים, וכנגדם ישראל, ולפני שהיו בקרב ישראל שישים ריבוא נפשות, אין דרך לכל שישים ריבוא הפירושים של התורה להתגלות.

וגם קושי השיעבוד שהיה במצרים קשור לזה, שהתורה שהיא רוחנית לא יכולה להדבק בגוף ששקוע בחומר ובתאוות, ולכן עברו בני ישראל לפני קבלת התורה זיכור נפלא, כדי שיהיו ראויים לקבל את התורה.

ושני הדברים האלו מרומזים בפרשה שלנו בהבטחה שהקב"ה הבטיח לאברהם אבינו, אחרי שסיפר לו על הגלות שהולכת להיות: **'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול'**, רכו"ש ראשי תיבות 'שישים ריבוא כשרים וצדיקים', שהמטרה של גלות מצרים הייתה שהיו בבני ישראל 'שישים ריבוא', ושכולם יהיו 'כשרים וצדיקים' וראויים לקבל את

התורה.

וכך גם בכל הגלויות והצרות שבני ישראל עוברים הם צריכים לדעת שיש מטרה וסיבה בגלות, והיא לא סתם לריק, וכמו שרואים בגלות מצרים שהיתה כוונה מראש מאת הקב"ה, בשביל שיהיו מוכנים וראויים לקבל את התורה.

יום שישי

פדיון שבוים על ידי תשובה

המקובלים הראשונים כתבו שכאשר אדם נכשל בעבירה חלילה, הסטרא אחרא וכל כוחותיה שמחים מאד, ולא רק בגלל שהצליחו להחטיא את האדם, אלא בעיקר בגלל שכל התורה המצוות והמעשים טובים שעשה לפני זה מגיעים אליהם ומוסיפים להם כח, וגם כל המלאכים שנוצרו מלימוד התורה וקיום המצוות שלו נשבים ונמצאים בידיהם.

אבל, כותב מין 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם (וירא) שמידה טובה מרובה ממידת פורענות, ואם אדם שב בתשובה שלימה, הוא מחזיר לעצמו את כל המצוות שעשה, וכל המלאכים הקדושים משתחררים מידי הסטרא אחרא.

וזה מרומז בפסוק בפרשה שמדבר על מילת אברהם ובני ביתו: **'וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף מאת בן נכר נימולו איתו'**, שהמילה והסרת הערלה מרמזים על התשובה כמו שכתוב בפרשת התשובה 'ומל ה' את ללבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה'.

ו'יליד בית' מרמז על המלאכים שנוצרו מהמצוות שאדם עושה בגוף שלו ש'נולדים ממנו', כמו רוב המצוות: תורה, תפילה, ברכת המזון, תפילין, גמילות חסד בגופו ועוד. ו'מקנת כסף' מרמז על המצוות שאדם עושה בכסף שלו וכך הוא 'קונה' אותם כמו: מצוות צדקה, הוצאות שבת, הוצאות לתלמוד תורה של הבנים, קניית ארבע מינים בסוכות, קניית מצות בפסח ועוד.

שכולם **'מאת בן נכר נימולו איתו'**, שמתי שהוא מל את הלב שלו ועושה תשובה, גם הם נימולים - מטהרים ביחד איתו ויוצאים מידי 'בן נכר' הסטרא אחרא וחוזרים לקדושה.

